

Bebírók és helyiek

Bebírók és helyiek együttműködése a helyi fejlődésért - Modell a társadalmi felelősségvállalás eszközeinek használatára a helyi gazdasági-társadalmi párbeszéd kialakításában és a helyi fejlesztésben című projekt hírlevele

LÁTÓÚTON ZALÁBAN

Nagykanizsa és Zalamerenye, 2016. február 19.

Első látótutunkon Zala megyében jártunk, ahol Zalamerenyén találkoztunk a környező települések polgármestereivel és civil szervezetek képviselőivel. Miután bemutattuk a Vál völgy településein *Bebírók és helyiek* címmel megvalósuló projektünket és annak addigi tanulságait élénk eszmecsere kezdődött a résztvevőkkel arról, hogy mennyire relevánsak tapasztalataink és mik lehetnek azok a megoldási módok, amiket projektünk a Vál völgyi közösségeknek ajánl. Ez különösen fontos volt Zalamerenyéről és Zalakarosról érkezett résztvevőknek, hiszen mindkét településen számottevő a betelepültek („bebírók”) aránya; Zalamerenyén sok külföldi, főleg németek és hollandok vásároltak házat és helyi lakosok lettek. Ez, meg-

lévő előnyei mellett, hogy ti., rendbe tették a romos ingatlanokat növelve a település ingatlan vagyonát, új igényekkel jelentkeztek, stb., számos hátránnyal is járt, ami közül a legfontosabb a kommunikáció és az együttműködés hiánya. Más jellegű, de hasonló problémák jelentkeznek Zalakaroson is, ahol turizmus áldásos hatásai mellett számolni kell annak környezeti, kulturális, stb. hátrányaival. A zalamerenyei találkozó legfontosabb üzenete az volt, hogy a problémák és konfliktusok megoldásának kulcsa a folyamatos kommunikáció és az együttműködés a bebírókkal a helyi közösség javára.

Második találkozónk Nagykanizsán volt, ahol találkoztunk a Zala megyei Cigányok Egyesületének és néhány más Roma szervezet képviselőjével, akikkel a bebírók és helyiek problémakörnek egy speciális vetületét a Romák és nem-Romák közötti helyi konfliktusokat, az együttműködés és együtt nem működés területeit és lehetséges megoldási lehetőségeit vitattuk meg. A beszélgetés során több fontos konklúzió fogalmazódott meg. Folyamatos dialógus szükséges a Roma és nem-Roma csoportok között helyi szinten, amihez olyan „mediátorok” szükségesek, mint az Egyesület, továbbá szükséges bevonni a Roma közösségeket a helyi LEADER programokba. Ugyanakkor szükséges növelni a társadalmi szolidaritás erejét, aminek kiváló eszköztára lehet az egyéni és társadalmi felelősségvállalás (CSR), ahogy ezt a Vál völgyi településeken megvalósuló *Bebírók és helyiek* projekt tapasztalatai és közösségi kezdeményezései is mutatják.

LÁTÓÚTON AJKÁN

Ajka, 2016. április 01.

Eseménydús és találkozásokban gazdag látóútunk az ajkai Kristály Völgy Egyesület segítségével valósult meg és a város jellegéből adódóan elsősorban a szegények és fogyatékkal élők integrálását segítő civil szervezetek munkájával ismerkedhettünk meg. Ezek közé tartozik a Molnár Gábor Alapítvány, akik a megalázóan alacsony ellátásra jogosult fogyatékkal élők társadalmi integrációját segítik egy erre a célra létrehozott komplex műhelyben, ahol a foglalkoztattak árúcsomagolással és szövással foglalkoz-

nak, ami, túl azon, hogy az egyszerű segélynél magasabb jövedelmet biztosít a számukra visszaadja méltóságukat azzal, hogy piac-képes termékeket állítanak elő és teljes értékű embernek érezhetik magukat. Az Alapítvány tevékenysége szép és követésre méltó példája a szociális gazdaságnak és annak, hogy az állami szerepvállalást jól kiegészíti a civil kezdeményezés, különösen abban az esetben, mint Ajkán is láttuk, ha olyan lelkes civilek és önkéntesek állnak emögött, mint az ajkai Egyesület.

A társadalmi integráció szívszorongató példáját láttuk a város egyik falusias negyedében létrehozott Családok Átmeneti Otthona (CSÁO), melynek lakói az ország különböző hátrányos helyzetű régióiból érkezett hátrányos

helyzetű családok (köztük sok Roma), akik ezekben az átmeneti otthonokban kapnak kapaszkodót és reményt ahhoz, hogy beilleszkedjenek a társadalomba. A CSAÓ tevékenysége azonban nem merül ki abban, hogy otthont nyújtanak ezeknek a családoknak, hanem életvezetési tanácsokat adnak, segítenek munkát találni, odafigyelnek rá, hogy a gyerekek iskolába járjanak és elsimítsák az időnként óhatatlanul jelentkező konfliktusokat a CSAÓ-sok és

város negyed között. Ez illeszkedik a „bebírók és helyiek” problémaköréhez is azzal a különbséggel, hogy esetünkben a „bebírók” nem jómódú vállalkozók és nem turisták és így nyilvánvalóan más megközelítésre és módszerekre van szükség. A CSAÓ tevékenységét meglepően nagy számú önkéntes és civil aktivista segíti.

A civil szervezetekkel és aktivistákkal való találkozásaink megerősítették bennünk azt, hogy a válságokkal sújtott iparvárosban továbbélnek a szolidaritás és a civil önszerveződés évszázados hagyományai, ami a várost nyitottá és befogadóvá teszi és ebben kiemelkedően fontos szerepe van az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködésének.

HAGYOMÁNY ÉS ÜNNEPEK SZEREPE A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSBN

Tinnye és Pilisvörösvár, 2016. április 13.

A projekt keretében szervezett ún. „látóutak” harmadik állomáshelye Zalamerenyét, Nagykanizsát és Ajkát követően a Vál-völgye kistérséghez földrajzilag közel eső Tinnye és Pilisvörösvár volt. A látóutat azzal a céllal szerveztük, hogy az abban résztvevők megismerkedjenek és tapasztalatokat cseréljenek a település múltjához kapcsolódó hagyományok átörökítésének fontosságáról és a közösségi életben játszott szerepéről.

Első utunk Tinnyén Tóth Jánosnéhoz (mindenki Eszti néniéhez) vezetett, aki évtizedek óta szisztematikus munkájával gyűjtötte össze a falu múltjára vonatkozó tárgyi és írásos emlékeket és hozta létre a lenyűgöző helytörténeti gyűjteményt. A látogatás több fontos tanulsággal szolgált. Az egyik az volt, hogy a múlt ismerete erősíti a helyi identitást és nagyon fontos szerepet tölt be a Tinnyére újabban betelepültek („bebírók”) között, akik közül sokan keresik fel Eszti nénit, hogy megismerkedjenek újonnan vá-

lasztott lakóhelyük történetével és hagyományaival. A másik tanulság az volt, hogy a hely története az eddigieknél fontosabb szerepet kell, hogy betöltsön az iskolai oktatásban, mivel ez közelebb viheti és kézzel foghatóbbá teheti a sokszor elvont történelem, földrajz, stb. tanítását az ott élő gyerekek számára.

Tinnyét követően Pilisvörösváron megismerkedtünk a katolikus ünnepkör úrnapijához kötődő virágszőnyeg ké-

szítésnek az egész közösséget, a gyerektől az idősebbekig, megmozgató hagyománnyal. Itt kalauzunk Tóth Eszter néprajzos, akinek kitűnően dokumentált fotósorozatát nézhettük meg a pilisvörösvári virágszőnyeg készítéséről és Rotheim Józsefné volt, aki nemcsak az úrnapi virágszőnyeg készítésnek egyik közösségi motorja, de a pilisvörösvári sváb hagyományok megőrzésének és továbbadásának rendkívül agilis szóvivője. Elmondta, hogy az úrvasárnapra már jóval az események kezdése előtt készülnek a családok, megtervezik azokat a mintákat, amiket az akkor gazdagon nyíló virágokból raknak ki s a közel egy kilométer hosszúságú virágszőnyeg készítésének minden egyes szakaszáért egy-egy család vagy kisebb lakóközösség felel. Bechtold Tamás, aki Vál polgármestereként vett részt a látóúton elmondta, hogy

Válon is vannak ennek a mai napig élő hagyományai és élénk eszmecsere alakult ki arról, hogyan lehetne a tapasztalatokat megosztani a helyi ünnepeknek a közösségi életben betöltött szerepéről.

Kapcsolat:

Kézdy Zsófia projektmenedzser
 kezdy.zsofia@ruralnet.hu
 Telefon: +3670/390-2698
 Blog: <http://bebirok.blog.hu/>

Tudástőke Alapítvány
 8200 Veszprém, Haszkovó út 39/b, 5/21
www.bebiro.hu

Faluműhely Alapítvány
 2091 Etyek, Deák F. utca 24.
www.idrc.hu